

CRKVA U SVIJETU

ČASOPIS ZA VJERSKU KULTURU

GODINA II

BROJ 4

SPLIT 1967

MAJKA KRISTA I SLIKA CRKVE

Crkve Rima i Carigrada stavljaju ekumenizam pred jednu stvarnu situaciju: u njihovoj misli, njihovoj teologiji, njihovoj liturgiji, u savjesti njihovih vjernika Djevica Marija igra eminentnu ulogu.

Kao protestanti, poslije četiri stoljeća, mi želimo razumjeti tu činjenicu. Mi znamo, da zavjera šutnje održavana oko Djevice Marije čini svaki susret nemogućim.

U početku reformacije te zavjere šutnje nije bilo. Tada nije bilo svijesti raskida s cjelinom kršćanske zajednice, a još manje svijesti posljedica, koje mi proživljavamo danas. Tada se štovala ona, koja je bila prva vjernica Kristova, koja je prva izgovorila da i a m e n iz vjernog srca, ona, koja je, svojim pristankom, odražavala u sebi Kristovo savršenstvo.

*

Treba da ipak vodimo računa o teretu historije, koja traje više od četiri stoljeća, tijekom koje, u neprekidnim etapama, Djevica Marija postade predmet suprotnosti, štoviše predmet odvajanja među krštenima. U svojoj volji da se čuvaju onoga, što su osjećali pretjeranim — katkad idolatrijom — u držanju katolika prema Majci Kristovoj, protestanti su sa svog gledišta dizali protest.

Katolici, uvrijeđeni i oni zbog onoga, što im se, u protestantskoj reakciji, činilo pretjeranim — i katkada svetogrdnim — umnožavali su iskaze štovanja prema Djevici Mariji. Oni su se nadali, da će s pomoću pretjeranih izraza reparirati ono, što ranjava ljubav prema Majci Kristovoj. Ali, tako se stvorila neravnoteža na području pobožnosti.

Na taj način stvorila se u nas kršćana lančana reakcija: držanje jednih izazivalo je još više osjetljivost drugih. A zar nije i teološko raspravljanje odražavalo to činjenično stanje, bivajući često sa svoje strane polemično?

U onome, što dijeli kršćane, osjetljivost igra glavnu ulogu. Što je teže svladati nego ono, što je iracionalno? Danas međutim, oslobođeni — što mi hoćemo da budemo — iracionalnih reakcija, mi možemo baciti svoj pogled na Majku Kristovu, službenicu Gospodinovu i sliku Crkve. Mi hoćemo da iziđemo iz začaranog kruga suprotnosti, u koje nas je historija zatvorila.

Već ekumenizam stvara danas jedno novo stanovište u tom pogledu. U protestantskim povijesnim Crkvama nema više grube, brutalne opozicije prema Djevici Mariji. Tu opoziciju još njeguju samo neki krugovi. U protestantizmu ima štovanja Majke Kristove, a to je štovanje često povezano s afirmacijom uloge žene u Crkvi.

U katolicizmu sadašnja obnova nanovo dovodi u ravnotežu marijansku pobožnost prema misteriju Krista i Crkve. Zadnje poglavlje »Konstitucije o Crkvi« o tome svjedoči. Odnosi između Marije i Crkve promatrani su polazeći od afirmacije Krista posrednika.

*

Naša želja da slušamo Krista s obzirom na jedinstvo njegove Crkve traži, da se angažiramo u novin, dosad nepracticiranim susretima. Mi stoga usrdno molimo svoju braću katolike i pravoslavce da se, u iskazivanju njihove pobožnosti, pročisti tako autentična ljubav, koju oni iskazuju Majci Kristovoj. Mi ih molimo da očiste marijansku pobožnost od svake izrasline, onako, kako odgovara velikoj poniznosti Djevice Marije, poniznosti, kojom je ona označena u Sv. pismu, u skrivenom životu u društvu s Kristom.

Mi očekujemo od svoje braće katolika da oni jako ističu odnos Djevice Marije sa svom Crkvom. To je potrebno da Djevica Marija ne bi nikad bila dovedena u situaciju protivnu svome stavu poniznosti i služnja, ona, koja je htjela najprije biti službenica Gospodinova.

Činjenica je, da bi sve ono, u marijanskoj pobožnosti, što bi bilo, ma koliko malo, suprotno njezinoj ulozi poniznosti, sve ono, što bi činilo, da se ta pobožnost izražava u izrazima »glorifikacije« ili »veličanja«, bilo zapreka te bi odalečivalo od one, koja je bila Majka našeg Gospodina.

Koliko sam puta morao, pred protestantima, apelirati na umjerenost i trijeznost, naime da ne sude braću katolike, kad oni, vođeni svojim žarom, obasipaju Djevicu Mariju izrazima svoga duševnog stanja. Pojam ekumenizma traži čišćenje.

Ižarivanje, tj. sjaj Evanđelja nije isto što i slava. Za svremenog čovjeka slava predstavlja ljudsku veličinu. Svaka moć i velika efikasnost sredstava čini sumnjivom efikasnost Boga, pa htjelo se to ili ne. Više nego ikada danas se mnogi kršteni žele pozivati na siromašnu Crkvu, na Crkvu, koja okuplja siromahe Kristove, što smo mi. Jednostavno, neka se više ne pojavi jedan neojansenizam, jedan novi puritanizam, koji

svojom hladnoćom i svojim implicitnim osudama, više ne bi prenosio Krista. U Crkvi, nauka se Kristova ne može primati bez radosti.

*

Međutim, katolici, sa svoje strane, pitaju protestante, ne dovode li njihove reakcije do izoliranja Krista, do prezentiranja Krista bez odnosa sa svom Crkvom, s onima, koji su bili prije, s mnoštvom njegovih svetih svjedoka. Prema tome, protestanti se izlažu opasnosti da se zadrže na samoj glavi, a da ne istaknu dovoljno svoje jedinstvo s čitavim Kristovim tijelom.

Isto tako, bilo bi jako samodopadno s naše strane, kada bismo žigosali pouzdanje, koje naša braća katolici i pravoslavci stavljaju u zagovor Djevice Marije. Ako se mi pouzdajemo u one, koji su nam najdraži, moleći ih da nas se sjećaju u svojim molitvama, odricati se da se našoj molitvi pridruži jedno preminulo biće, bilo bi sumnjati u vječni život već sjedinijenih s Kristom. Prema tome, mi možemo shvatiti, da katolici imaju tako veliko pouzdanje u neprestani zagovor Majke Kristove, prvog svjedoka Crkve.

*

Među svetim svjedocima Kristovim, koji su živjeli u njegovoj sredini i ljubili ga, Djevica Marija ostaje ona, koja nas, jednostavnošću svoga srca, privlači da živimo duhom Blaženstava.

U jednom proročkom viđenju njoj je bila dana moć da navijesti, da će, s dolaskom Kristovim, neznatni i siromašni biti uzdignuti, a moćni i jaki poniženi. A mi, zar mi nismo često jaki ovog svijeta? U svojoj poniznosti Djevica nas podsjeća, da smo mi ništa. Samo kad smo s Bogom, kad se predamo njemu, bit ćemo kadri pobijediti onu potrebu biti sami iz sebe.

Sav smisao Magnifikata nalazi se u samoj jednoj misli: Bog ljubi siromahe. Krist hoće da se rodi od siromašne Djevice, izarivanje Evanđelja pokazat će se u poniznosti. I radost Djevice Marije izbila je, već na početku njezina kantika, u takvoj pjesmi zahvalnosti.

Sretni siromasi, ponizni, radost je njihova baština. Marija, prva vjernica Krista Otkupitelja, zanosi nas da živimo u trajnoj radosti.

»Baciti sebe pod njegove noge«, prema riječi Ivana XXIII, znati da se nema nikakva prava ni nad kim, eto stava, koji je omogućio Djevici Mariji da bude proglašena blaženom od svih naraštaja. Jer, tijekom povijesti Crkve, svjedočanstvo, koje ostaje uvijek, jest svjedočanstvo žena i ljudi, koji su dali da ih zahvati samo vatra ljubavi Božje.

Da bi se shvatila Marija, Majka Gospodinova, ne treba li ostvariti u životu njezinu duhovnost? Ona je pripadala zajednici siromaha u Izraelu, koja je (mali se ostatak sačuvao tijekom stoljeća) bila sačuvala materijalno siromaštvo, da bi se obistinilo očekivanje, što je u njoj bilo

tako živo, Krista Gospodina. Ono, što se cijenilo, u toj zajednici siromaha, bilo je živjeti u očekivanju događaja Božjega.

Da bismo konkretizirali volju, koja želi, da se shvati mjesto Djevice Marije u zajednici krštenih, možemo skupa reći:

»Sveti i milosrdni Oče, ti si otkrio blaženoj Djevici Mariji, da će, s dolaskom tvoga Sina, moćni biti poniženi, a ponizni uzdignuti. Mi te molimo za ponižene, koji s njom vapiju k tebi.

O Kriste, ti, rođeni od Djevice Marije, poslušne tvojoj riječi, daj nam, nama također, duh spreman na posluh. S njom, prvom od svega mnoštva svjedoka, mi bismo htjeli naučiti da ti govorimo: »neka mi bude po tvojoj volji.«

O Bože, ti si htio, da Djevica Marija bude slika Crkve. Ona je primila Krista i ona ga je dala svijetu. Pošalji na nas svoga Svetog Duha, da bismo se naskoro vidljivo ujedinili u jednom samom tijelu i da bismo izarivali Krista pred ljudima, koji ne mogu vjerovati. Okupi nas u vidljivom jedinstvu, da se s Djevicom Marijom i svim svetim svjedocima Kristovim radujemo u tebi, svome Spasitelju, sada i uvijek i u vjekove vjekova.« Amen.*

Roger Schutz
prior Taizéa

* Sa zadovoljstvom objavljujemo u hrvatskom prijevodu (M. M.) ovaj članak g. Rogera Schutza napisan za »Crkvu u svijetu«. Članak ima, s jedne strane, maksimalne stvarnosti i umjerenosti u sudovima i, s druge strane, pročišćenog, dubokog štovanja Majke Božje. Doista, jedan odličan dokument protestantskog štovanja Bogorodice.